
تفسیر نقاشی کودکان
(اصول، روش‌ها و آزمون‌های کاربردی)

www.ketab.ir

مؤلفین:
مهرانگیز ارجمند
سمانه عباسی
دکتر فرهاد محمدی

سرشناسه	:	ارجمند، مهرانگیز، ۱۳۵۹-عباسی، سمانه، ۱۳۶۶- محمدی، فرهاد، ۱۳۵۳شهریور-
عنوان و نام پدیدآور	:	تفسیر نقاشی کودکان (اصول، روش‌ها و آزمون‌های کاربردی)/ مولفین: مهرانگیز ارجمند، سمانه عباسی، فرهاد محمدی؛ ویراستار علمی حامد بخشی.
مشخصات نشر	:	تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۸ ص.
شابک	:	978-600-482-683-9
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. [۱۱۹] - ۱۲۷.
موضوع	:	نقاشی و نقاشی‌های کودکان -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	:	Children's drawings -- Psychological aspects
موضوع	:	کودکان -- روان‌شناسی
موضوع	:	Child psychology
شناسه افزوده	:	بخشی، حامد، ۱۳۶۶ - ویراستار
رده بندی کنگره	:	BF۷۲۳
رده بندی دیویی	:	۱۵۵/۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۳۲۹۱۳

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن: ۶۶۴۰۲۷۲۲

www.NedayeKarafarin.ir

تفسیر نقاشی کودکان

(اصول، روش‌ها و آزمون‌های کاربردی)

مهرانگیز ارجمند/ سمانه عباسی/ فرهاد محمدی

صفحه آرا: اکرم ملک نژاد - طراح جلد: رضا کاوه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۹ - شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹-۶۸۳-۴۸۲-۶۰۰-۹۷۸- قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
فصل اول: اهمیت نقاشی کودکان.....	۱۱
نقاشی.....	۱۱
جدیت در نگاه به نقاشی کودکان.....	۱۱
هدف‌های آموزش هنر به کودکان.....	۱۳
مهم‌یا ساختن کودک برای شناخت.....	۱۳
آشنایی کودک با خود.....	۱۳
سرگرم کردن کودک و لذت بخشیدن به او.....	۱۴
علاقه‌مند کردن کودک به مطالعه و کنجکاوی در زندگی.....	۱۴
هدف از آموزش پیش‌دبستانی.....	۱۴
ویژگی‌های مربی هنر.....	۱۵
عشق و علاقه به کودک.....	۱۶
برخورداری از توانایی‌های ذهنی، جسمی و روانی.....	۱۶
ویژگی‌های کلاس هنر.....	۲۰
فواید مطالعه نقاشی کودکان.....	۲۱
مطالعات انجام شده در مورد نقاشی کودک.....	۲۱
چرا کودکان نقاشی می‌کشند؟.....	۲۴
روانشناسی نقاشی کودکان.....	۲۵
فصل دوم: مراحل رشد شناختی کودک در کشیدن نقاشی.....	۲۷
۱- حرکات عضلانی و اثرگذاری بر روی کاغذ.....	۲۷
۲- مراحل تکامل خط خطی کردن.....	۳۱
۳- تکامل خط‌نگاری در کودکان.....	۳۳
فصل سوم: ارزش‌های روان‌شناختی در نقاشی کودکان.....	۳۵
فواید و ارزش‌های نقاشی.....	۳۵
ارزش‌های بیانی نقاشی.....	۳۶
نیاز طبیعی در خدمت رشد و تکامل انسان.....	۳۶
ارزیابی رشد ذهنی کودک و آزمون هوش.....	۳۷
شناخت و تحلیل مسائل عاطفی و روانی.....	۳۹
برون‌ریزی هیجانات و کاستن از تنش‌های درونی.....	۴۰

فصل چهارم: روانشناسی عناصر نقاشی کودکان.....	۴۱
تکامل نقاشی کودک در فرایند رشد از نظر پیاژه.....	۴۱
روان شناسی رنگ در نقاشی کودک.....	۴۲
جنبه تحلیل نقاشی کودکان.....	۴۳
نقاشی کودک واکنشی به هستی.....	۴۷
تفسیری بر نقاشی کودکان.....	۴۸
فصل پنجم: بررسی فرم در نقاشی کودکان.....	۵۱
کودک و نقاشی.....	۵۲
معنی در نقاشی کودکان.....	۵۳
جنسیت کودکان و نقاشی.....	۵۴
زاویه دید در نقاشی کودکان.....	۵۶
فرم در نقاشی کودکان.....	۵۷
دایره.....	۵۹
مربع.....	۵۹
مثلث.....	۶۰
فصل ششم: نظریه های نقاشی کودکان.....	۶۳
دیدگاه های تکاملی.....	۶۳
دیدگاه های هنرمندانه.....	۶۷
فصل هفتم: آزمون آدمک، گودیناف - هریس.....	۷۵
آدمک اولین نقاشی منسجم کودک.....	۷۵
تفسیر رنگ ها.....	۷۷
ابتکارات انجام شده در مورد آزمون آدمک.....	۷۸
آزمون گودیناف - هریس.....	۷۸
دستور اجرا.....	۷۹
روش تمره گذاری تست هوش کودکان گودیناف - هریس.....	۸۰
روش محاسبه.....	۸۲
تفسیر آدمک در نقاشی کودکان از روی اعضای نقاشی شده.....	۸۳
فصل هشتم: آزمون نقاشی آدم مک اوور (DAP).....	۸۷
مراحل تحول نقاشی.....	۸۸
تفسیر آزمون آدمک D.A.P.....	۹۰

پیشگفتار

گاهی پیش می‌آید که کودک تمایلی برای اعلام احساسات درونی‌اش به ما ندارد یا اینکه از پس این کار برنمی‌آید. شاید در ابتدا برای پدر یا مادری که سعی می‌کند فرزندش را بفهمد این رویه خسته‌کننده باشند، اینکه همیشه او حرف زدن را شروع کند و همیشه با پاسخ‌های یکسانی روبرو شود. اما اگر کودک شما به نقاشی کردن علاقه داشته باشد می‌توان به درون او پی برد.

روانشناسی نقاشی کودکان و خردسالان بسیاری از حرفه‌ای‌ها را در زمینه آموزش و پرورش جذب کرده و علاقه‌مند می‌کند. محققان، روانشناسان، معلمان و والدین تحقیقات مختلفی را برای روشن ساختن مفهوم و تفسیر نقاشی‌های کودکان انجام داده‌اند. از طریق بررسی و تحلیل نقاشی کودکان، می‌توان بینش آن‌ها را در مورد توسعه اجتماعی/احساسی، فیزیکی و فکری هر کودک به دست آورد.

کودکان معمولاً از طریق روش‌های فکری، جسمی و احساسی جهان اطراف را کشف می‌کنند. مداد، قلم‌مو و کاغذ بهترین روش برای انتقال ترس‌ها و امیدهای آنهاست. پیشرفت نقاشی کودکان در طی یک دوره زمانی می‌تواند رشد فکری آن‌ها را نشان دهد و همچنین توانایی‌ها و مهارت‌های علمی آن‌ها را مشخص کند. کودکان از طریق نقاشی‌های خود، نظرات و تفسیرهایشان را بیان می‌کنند. نقاشی‌های کودکان بخشی از طبیعت درونی آن‌ها است. هنگامی که نقاشی می‌کنند، مواد، مداد رنگی، الگو، اندازه و موقعیت آنچه را که می‌خواهند بکشند با دقت انتخاب می‌کنند که هر کدام نشان‌دهنده بعدی از درون آنهاست و می‌تواند اطلاعات دقیقی ارائه دهد.

از طریق نقاشی کودکان با افراد خانواده ارتباط برقرار می‌کنند و مهارت‌های زندگی را توسعه می‌دهند و حس اعتماد را ایجاد می‌کنند. نقاشی‌های کودکان دارای نظم است که به توسعه مهارت‌های حرکتی کمک می‌کند. گسترده‌گی دید کودک، علایق،

احساساتی مانند شادی، خشم، غم و اندوه همچنین شیوه زندگی و روش‌های تربیتی تأثیر زیادی بر محتوای آن دارد.

همه سعی می‌کنند معنی نقاشی‌های کودک را بفهمند. گاهی نقاشی‌ها فقط نقاشی هستند و هیچ‌چیزی غیر از تلاشی برای سرگرم شدن با استفاده از یک کاغذ و مداد نیستند. اما گاه تحلیل و تفسیر نقاشی‌های کودکان به معنی آن است که شما لایه عمیق‌تری از تفکر و احساسات آنها را شناسایی می‌کنید. بسیار مهم است که زیادی در نقاشی عمیق نشوید بلکه اجازه دهید کودک به شما در مورد معانی تصاویر بگوید.

از این رو و با توجه به اهمیتی که تفسیر نقاشی کودکان دارد، این کتاب به دنبال تبیین مفهوم نقاشی کودکان و همچنین تفسیرهای روانشناسی از این مقوله است. امید است کتاب حاضر بتواند راهبری مناسب برای مشاوران، روان‌درمانگران کودک، مربیان، معلمان و والدین قرار گیرد.

مهر انگیز ارجمند

سمانه عباسی

فرهاد محمدی

تابستان ۱۳۹۹